

TELEVİZYONUN ÇOCUKLAR ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ

Günümüzde televizyon hepimizin hayatında yer almaktadır. Bazen farkında olmadan zamanımızın önemli bir bölümünü televizyon karşısında geçirmekteyiz. Her evde bulunan bir kitle iletişim aracı olan televizyon yetişkinlerden çok çocukların ilgisini çekmektedir. Birkaç aylık bebekler bile bu renkli, hareketli ve sesli görüntüyle ilgilenirler, görme alanları içinde takip edebilirler. Televizyonun her eve girmiş olması, aile bireylerinin farklı programlar izleyebilmesi için evdeki televizyon sayısının artması ve yalnızca çocuklara yönelik yayın yapan kanalların da var olması, çocuklar ile televizyon arasında küçük yaştan itibaren bağ kurulmasına sebep olmaktadır. Çocuklar evde vakit geçirdikleri süre içerisinde saatlerce televizyon karşısında kalabilmekte hatta başka oyuncaklarla oynadıklarında bile televizyonun açık olmasını istemektedirler. İşte bu noktada çocuklar için önlem alınması gerekir çünkü; sürekli ekran başında vakit geçiren bir çocuğa televizyon artık zarar vermeye başlar.

0-6 yaş arasında çocuklar sürekli televizyon izlediği takdirde dikkatleri olumsuz yönde etkilenir. Bu yaşlarda zaten kısa olan dikkat süresi televizyonla birlikte daha da azalır, çocuğun dikkatini yoğunlaştırabilmesi güçleşir odaklanma problemi yaşayabilir. Uzun süre televizyon izlemenin bir sonucu olan bu durum daha çok çocuk okula başladığında ortaya çıkmaktadır. Televizyon çocuk için çok hareketli bir dünyadır, renk patlamaları, şarkılar ve görüntüler sürekli değişir. Bu nedenle çocuğun dikkati hep kısa süreli odaklanır ve dikkat eksikliği problemi ortaya çıkmaya başlar.

Okul öncesi dönemde özellikle dikkat edilmesi gereken bir diğer nokta da dil gelişimidir. Televizyonun varlığı erken çocukluk döneminde dil gelişimini olumsuz etkileyebilmektedir. Yoğun bir biçimde televizyona maruz kalan çocuğun dil gelişimindeki olumsuz etkilenmeye ek olarak, çocuğun sosyalleşmesi ve çevresindeki kişilerle iletişim kurmasında da sorunlar yaşanabilmektedir. Gün içinde uzun süre televizyon karşısında kalan bir çocuk, daha çok alıcı dilini kullanır. Bu nedenle ifade edici dil becerilerini geliştiremez ve beklenilenden daha uzun bir sürede konuşma gerçekleşir.

Yine okul öncesi dönemde kas ve iskelet sisteminin gelişebilmesi için çocukların hareket etmeye ihtiyacı vardır. Bu gereksinim sebebiyle çocukların televizyon karşısında uzun süre hareketsiz kalması, fiziksel gelişimini olumsuz yönde etkilemektedir. Konu ile ilgili yapılan bazı araştırmalara göre; hareketsiz bir şekilde uzun süre oturmanın çocuk üzerinde huzursuzluk, dürtüsellik, sinirlilik ve gözlerde bozulmaya neden olduğu tespit edilmiştir.

Televizyon aile ilişkilerinde, arkadaş grubunda ve okulda çocuğa rol örnekleri sunmaktadır. Televizyonda yer alan kahramanlar, çocuklar için model olmaktadır. Bu nedenle çocukların izlediği programların içeriklerinin ne olduğu oldukça önem taşımaktadır. Çocukların izlediği bazı çizgi filmler şiddet içerikli

olabilir. Bu durumda çocuk vurmayı bir iletişim aracı olarak kullanıp okulda arkadaşlarına uygulayabilir. Bu tür programlar çocukların saldırganlık dürtüsünü harekete geçirip arkadaş ilişkilerini olumsuz etkileyebilir ve çocuk saldırganlığı doğru bir davranış olarak görebilir.

Çocuk sadece çizgi filmlerden değil; gün içinde ebeveynlerinin izlediği program, dizi ve filmlerden de olumsuz etkilenmektedir. Okul öncesi dönem çocuklarında soyut kavram henüz gelişmediği için bu etkilenme daha fazla olmaktadır. Çocuk izlediği bir filmin sahnesini gerçek sanıp kaygılanabilmektedir.

Tüm bu bilgilerin yanında, televizyon doğru kullanıldığı zaman eğitici ve öğretici bir araçtır. Bazı eğitsel programların, kelime bilgisi, okuma ve matematiksel becerilere olumlu katkı sağladığını kanıtlayan araştırmalar mevcuttur. Bunun yanı sıra uygun programlar seyredildiğinde televizyon çocukların kendilerini tanıyabilmelerine ve kişiliklerini geliştirebilmelerine yardımcı olmaktadır.

Televizyondan doğru bir şekilde yararlanmak için;

- İzlenecek program ebeveyn tarafından belirlenmeli ve çocuk üzerinde olumsuz etkiler bırakan çizgi filmler tercih edilmemelidir.
- Televizyon izleme süresi günde 60 dakikayı geçmemelidir.
- Televizyon izlendikten sonra kapatılmalı, ebeveyn çocukla program hakkında konuşmalı ve çizgi filmin ne anlattığı sorularak konu pekiştirilmelidir.

- Abartılı sahnelerde çocuğa izlediğinin sadece bir film olduğu ve gerçekte böyle bir şey olmadığı anlatılmalıdır.
- Anne ev işleriyle uğraşırken çocuğu televizyondan başka uğraşlara yönlendirmelidir.
- Ebeveynler çocuğa televizyondan başka uğraşlar bulmalı, arkadaşlarıyla bir araya gelmesi, oyun oynaması, resim yapması konusunda olanaklar yaratmalıdır.
- Ebeveynler çocuğun televizyon seyretmesi konusunda işbirliği içinde ve tutarlı olmalıdır.
- Anne-babalar televizyon seyretmek yerine kitap okuyarak, sohbet ederek, müzik dinleyerek de çocuklarına olumlu örnek olmalıdırlar. Çünkü çocuklar söylenilenden çok gördüklerini uygularlar.

KAYNAKÇA

1. Çamlıbel İrkin, Ayça (2012), Çocukların Gelişim Süreci ve Televizyonun Etkileri, Radyo ve Televizyon Üst Kurulu, Ankara.
2. Yavuzer, H.(2008), Çocuk Psikolojisi, Remzi Kitabevi, İstanbul.
3. Yavuzer, H.(2009), Çocuğu Tanımak ve Anlamak, Remzi Kitabevi, İstanbul.